

HET RISICO VAN

ONDERVERZEKERING

Ondanks alle mogelijkheden die er zijn om te voorkomen dat een verzekeraar een beroep kan doen op onderverzekering bij schade, komt het helaas nog steeds voor dat een verzekeraar hier soms een beroep op kan doen, met als gevolg dat een verzekerde niet zijn volledige schade vergoed krijgt.

Auteur: Henk-Jan Sonneveld

Nadelige gevolgen van onderverzekering

De nadelige gevolgen van onderverzekering voor een verzekerde kunnen aanzienlijk zijn en vaak wordt dan ook direct gekeken naar een mogelijkheid om de gemiste vergoeding op een andere partij te verhalen, waarbij vaak als eerste wordt gekeken naar de assurantietussenpersoon. Vanuit de zorgplicht die de assurantietussenpersoon heeft jegens zijn cliënt mag immers worden verwacht dat deze zich inspant om te voorkomen dat er sprake is van onderverzekering. In dit kader wordt door de Hoge Raad in het Brals/Octant arrest (ECLI:NL:HR:2003:AF0122) het volgende aangegeven:

“Een assurantietussenpersoon dient tegenover zijn opdrachtgever de zorg te betrachten die van een redelijk bekwam en redelijk handelend beroepsgenoot mag worden verwacht. Het is zijn taak te waken voor de belangen van de verzekeringnemers bij de tot zijn portefeuille behorende verzekeringen.”

Hoewel hier niet expliciet wordt gesproken over het belang om onderverzekering te voorkomen, wordt dit in hierop volgende jurisprudentie wel bevestigd.

Invulling zorgplicht

Vervolgens is de vraag hoe aan deze zorgplicht invulling kan worden gegeven. Indien de assurantietussenpersoon betrokken is bij de oorspronkelijke aanvraag van de polis ligt het voor de hand dat deze het nodige dient te doen om een juiste verzekerde som op te laten nemen op de polis. Dit kan bijvoorbeeld middels een taxatie van de verzekerde som door een deskundige of het invullen van een herbouwwaardemeter om een correcte verzekerde som te bepalen bij opstalverzekeringen. Het belang hiervan wordt nog benadrukt in een uitspraak van de rechtbank Zwolle-Lelystad (ECLI:NL:RBZLY:2009:BI7296).

Uiteraard is wel van belang dat de assurantietussenpersoon alleen kan adviseren om een taxatie uit te laten voeren of een herbouwwaardemeter in te vullen. Uiteindelijk is het aan de cliënt zelf om dit daadwerkelijk te doen.

‘Zorgplicht gaat verder dan de klant adviseren.’

De zorgplicht van de assurantietussenpersoon brengt echter wel met zich mee dat deze een actieve houding aanneemt. Alleen adviseren om te laten taxeren of een herbouwwaardemeter in te vullen is niet voldoende. Hij

zal zijn cliënt ook moeten wijzen op de mogelijke gevolgen van onderverzekering als de cliënt zelf niet meewerkt aan taxatie of het invullen van een herbouwwaardemeter. (Zie bijvoorbeeld: ECLI:NL:GHAMS:2014:569 en ECLI:NL:RBAMS:2012:BW7167). Met name de tweede uitspraak is in deze interessant, omdat hier werd geoordeeld dat de assurantietussenpersoon wel aan zijn zorgplicht had voldaan. Uit deze uitspraak volgt geen harde richtlijn wat betreft het minimum van hetgeen van de assurantietussenpersoon verwacht mag worden.

De rechtbank lijkt wat dat betreft wel gewicht toe te kennen aan de volgende feiten:

- Er was geen sprake van een standaardmailing maar de cliënt werd direct aangeschreven.
- De cliënt is op de gevolgen van onderverzekering gewezen.
- De assurantietussenpersoon heeft zijn cliënt schriftelijk gerappelleerd om een herbouwwaardemeter in te laten vullen.
- Na uitblijven van een reactie op de schriftelijke verzoeken om een ingevulde herbouwwaardemeter is er ook nog telefonisch contact gezocht met de cliënt over de in te vullen herbouwwaardemeter.

Het zal van geval tot geval beoordeeld moeten worden of deze maatregelen voldoende zijn voor de assurantietussenpersoon om aan zijn zorgplicht te voldoen. Veel meer kan er echter niet van een assurantietussenpersoon verwacht worden. De assurantietussenpersoon hoeft in ieder geval niet zelf opdracht tot taxatie te geven, zo volgt ook uit deze uitspraak.

Jaarlijkse onderhoudsgesprekken

Als de polis eenmaal tot stand is gekomen, hopelijk met de juiste verzekerde som, eindigt de zorgplicht van de assurantietussenpersoon daarmee echter nog niet. Ook gedurende de looptijd van de verzekering wordt van de assurantietussenpersoon verwacht dat deze blijft waken over de belangen van zijn cliënt en zich dus inspant om onderverzekering te voorkomen. Aan deze zorgplicht kan door de assurantietussenpersoon worden voldaan door jaarlijks onderhoudsgesprekken te voeren met zijn cliënt over de polis. Alleen het feit dat er (onderhouds)gesprekken worden gevoerd is volgens de rechtsbank 's Hertogenbosch echter niet voldoende (ECLI:NL:RBSHE:2012:7224). Er moet ook nadrukkelijk inhoudelijk worden gesproken over de verzekerde som en het risico van onderverzekering moet worden benadrukt.

'Zorgplicht blijft tijdens looptijd verzekering'

Wanneer de assurantietussenpersoon de portefeuille van een voorgaande assurantietussenpersoon overneemt en dus zelf niet betrokken is geweest bij de totstandkoming van de verzekerde som, heeft deze nog steeds een zorgplicht om te controleren of de verzekerde som toereikend is. Hij mag er dan niet zondermeer vanuit gaan dat de verzekerde som die op basis van advies van zijn voorganger tot stand is gekomen juist is. (zie bijvoorbeeld: ECLI:NL:RBLIM:2015:4887). Wel meen ik dat er dan gekeken moet worden naar het tijdsverloop tussen het moment waarop de portefeuille wordt overgenomen en het moment waarop onderverzekering wordt geconstateerd en de omvang van de overgenomen portefeuille. Het lijkt mij niet terecht om de overnemende assurantietussenpersoon aansprakelijk te houden voor het feit dat hij bij overname van een portefeuille met 1000 klanten niet 1000 onderhoudsgesprekken heeft gevoerd in een week, om maar een extreem voorbeeld te noemen.

Bepalingen om onderverzekering te voorkomen

Maar wat nu als de afgesloten verzekering zelf ook bepalingen bevat die beogen om onderverzekering te voorkomen of te beperken? Kan de assurantietussenpersoon dan voldoen aan zijn zorgplicht door alleen dergelijke verzekeringen te adviseren? Zo kan het zijn dat de verzekerde som voor een opstalverzekering jaarlijks wordt geïndexeerd op basis van waardeinstijgingen van onroerend goed in het gebied waar het pand ligt. Daarnaast kan er bijvoorbeeld een access clause worden opgenomen in de polisvoorwaarden, waarbij in geval van onderverzekering bij schade de verzekerde som met een bepaald bedrag verhoogd wordt alvorens de schade-uitkering vast te stellen. Verder kan het zijn dat de polis een zogeheten premier risque dekking biedt, waarbij de schade-uitkering weliswaar gemaximeerd is op de verzekerde som, maar geen onderver-

zekering wordt toegepast. Ook is het mogelijk dat in de polisvoorwaarden is opgenomen dat er geen beroep wordt gedaan op onderverzekering (eventueel gebonden aan voorwaarden zoals een recent ingevulde herbouwwaardemeter). Naar mijn mening is dan van belang in hoeverre de bepaling in de polisvoorwaarden het risico op onderverzekering voorkomt of beperkt.

Polis zonder beroep op onderverzekering

Indien in de polisvoorwaarden is opgenomen dat nimmer een beroep kan worden gedaan op onderverzekering door de verzekeraar, lijkt mij evident dat wanneer je een dergelijke polis voor je cliënt afsluit, je als assurantietussenpersoon aan je zorgplicht hebt voldaan om onderverzekering te voorkomen. Als hier echter voorwaarden aan worden gesteld (zoals een ingevulde herbouwwaardemeter) ligt het al weer iets genuanceerder. De assurantietussenpersoon zal dan naar mijn mening moeten controleren of aan die voorwaarden is voldaan en niet alleen bij het afsluiten, maar ook gedurende de looptijd van de polis. Dit ligt dan in het verlengde van controleren of de dekking van de verzekering nog wel voldoende is.

Polis met indexering of access clause

Wat betreft verzekeringen met indexering of een access clause volgt uit de jurisprudentie dat het afsluiten van een dergelijke verzekering niet voldoende is om aan de zorgplicht te voldoen. Het risico op onderverzekering blijft bestaan en beperking van dit risico is blijikbaar niet voldoende voor de assurantietussenpersoon om aan zijn zorgplicht te voldoen (Zie respectievelijk: ECLI:NL:RBZLY:2009:BI7296 en ECLI:NL:HR:2019:1298). Overigens wordt in het tweede arrest nog wel een belangrijk punt aan de orde gesteld. Namelijk de vraag of de verzekeraar wel terecht een beroep doet op onderverzekering. Op dit moment is daar in die zaak nog geen definitief antwoord op gegeven.

Premier Risque dekking

Hoewel bij premier risque dekking weliswaar geen beroep kan worden gedaan op onderverzekering, is de dekking wel gemaximeerd op een specifiek bedrag. Zodoende is het wel degelijk mogelijk dat de dekking bij een verzekering op basis van premier risque onvoldoende is in geval van schade. Er wordt bij premier risque dekking enkel geen procentuele verrekening toegepast bij een schade onder de verzekerde som. Hoewel ik op dit gebied geen jurisprudentie heb kunnen vinden, meen ik dat het afsluiten van een verzekering op basis van premier risque dekking niet voldoende is om aan de zorgplicht te voldoen. Er zal dan ook bij premier risque dekking gekeken moeten worden of de verzekerde som toereikend is, zowel bij aanvraag als tijdens de looptijd van de verzekering. Sommige inboedelverzekeringen kennen standaard verzekerde bedragen met premier risque dekking voor elektronica of lijfsieraden en bij een vermogende verzekeringnemer kan het makkelijk voorkomen dat deze bedragen ontoereikend zijn.

'Wijs de klant altijd op de risico's van onderverzekering'.

Voor grote bijzondere opstallen waarbij de kans dat deze totaal verloren gaat minimaal is, kan dit wel wat genuanceerder liggen. Denk bijvoorbeeld aan een grote kade aan de rand van een kanaal. De kans dat deze, bijvoorbeeld door een aanvaring, gedeeltelijk beschadigd raakt, is uiteraard aanwezig, maar de kans dat de gehele (kilometers lange) kade verloren gaat is minimaal. Het is dan ook wel beargumenteerbaar dat het niet zinvol is om de herbouwwaarde van de volledige kade te laten verzekeren, omdat hier waarschijnlijk nooit een beroep op zal worden gedaan, maar dit wel gevolgen heeft voor de te betalen premie. In dergelijke gevallen voldoe je als assurant tussenpersoon wellicht wel aan je zorgplicht ook als je niet wijst op het risico van onderverzekering, aangezien de kans dat het financiële gevolgen heeft voor de verzekeringnemer minimaal is en je een procentuele verrekening met premier risque dekking wel voorkomt. Desondanks zou ik liever toch het zekere voor het onzekere nemen en, ook in dergelijke gevallen, de keuze aan de cliënt laten en dit goed vastleggen.

Uitgangspunten om aan zorgplicht te voldoen

Hoewel een concrete richtlijn voor de zorgplicht van de assurant tussenpersoon (helaas) ontbreekt, meen ik dat uit hetgeen hiervoor is besproken wel de volgende uitgangspunten kunnen worden afgeleid:

- Adviseer, indien mogelijk, een verzekering waarbij geen beroep op onderverzekering wordt gedaan door de verzekeraar.
- Draag zorg voor een (voorwaardelijke) garantie tegen onderverzekering, indien mogelijk, door bijvoorbeeld een taxatie of het insturen van een ingevulde herbouwwaardemeter.
- Controleer (jaarlijks) of nog wel aan de voorwaarden voor de garantie tegen onderverzekering wordt voldaan.
- Wijs de cliënt expliciet op het risico van onderverzekering, zowel bij de aanvraag als tijdens de (jaarlijkse)

onderhoudsgesprekken.

- Controleer (jaarlijks) of de dekking nog wel toereikend is middels een onderhoudsgesprek met de cliënt waarbij aandacht wordt besteed aan de verzekerde som.
- Adviseer de cliënt om gebruik te maken van mogelijkheden om onderverzekering te voorkomen zoals bijvoorbeeld taxatie door een deskundige.
- Controleer of de cliënt het advies heeft opgevolgd en rappelleer indien nodig (meerdere malen) naar de cliënt om dit advies op te volgen.
- Leg (schriftelijk) vast dat aan de voorgaande punten is voldaan.

Feitelijk gezien is het laatste punt geen onderdeel van de zorgplicht ten aanzien van onderverzekering. Dit kan in een procedure echter wel van groot belang zijn gezien de verzwaarde motiveringsplicht die op een beroepsbeoefenaar rust. (Zie bijvoorbeeld: ECLI:NL:RBOBR:2018:2434) Zodoende dat ik hier toch wel melding van wilde maken. Eigenlijk is vastlegging misschien wel het belangrijkste van alles. Hoe goed je ook voldoet aan je zorgplicht, je zult het altijd ook nog in rechte aan moeten kunnen tonen...

Neem voor meer informatie contact op via email info.nl@markel.com of telefoon +31 (0)10 798 1000.

Bent u een verzekerde, dan kunt u contact opnemen met uw bemiddelaar. Heeft u nog geen bemiddelaar, dan kunt u op www.markelinsurance.nl een lijst vinden van bemiddelaars waar wij zaken mee doen.

De informatie in dit artikel is informatief van aard en kan niet worden beschouwd als (juridisch) advies in welke vorm dan ook. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.

